

KAJ SMO POČELI V RAJŽI V LETIH 2024 IN 2025

Peter Mašič

V letih 2024 in 2025 smo precej aktivno raziskovali v Rajži. Ta jama ima precej lepih lastnosti, je relativno enostavna, nahaja se na kuclju nad stanom in je tako treba hoditi le 20 minut, pa še Krajnc je skupaj s famijlo v ruševju izrezal pravo avtocesto do jame. Krasi jo veliko 150 metrov globoko vhodno brezno, močan prepah, ne prevelika globina, a odprtih nadaljevanj je čedalje manj. V zadnjih šestih letih, odkar raziskujemo na Poljani, so se jame namnožile in razširile na vse možne strani in globoko v masiv Južnih Bohinjskih gora. Noben bohinjski sir se ne more primerjati s tako preluknjanim terenom, kot je masiv med Planino Poljana in Planino Suha. Jame so postajale čedalje globlje, prav tako njihova nadaljevanja. Ker smo občasno leni in se nam ne da vedno riniti globoko in ker moramo tudi zelence kam peljati, je iskanje plitvih nadaljevanj, recimo tam nekje na »samo« 300 metrih globine, lahko kar izziv in Rajža je bila kot nalašč za ta namen.

Vse se je začelo, ko smo se Špela, Diba in moja malenkost po dolgem času odpravili v DDD krak, da splezamo do nekega okna v Turni dvorani in da začnemo z razopremljanjem tega dela jame do dna vhodnega brezna. Okno se je povezalo v že znane dele, razopremljanje pa smo opustili, saj je iz dna Turne dvorane, kjer se jama nadaljuje, močno pihalo in smo rekli, da malo pa še bomo vztrajali. Tako se je začelo obsežno glodanje ožine na dnu DDD kraka, vsaj tri akcije so bile potrebne, da smo za obupnimi ožinami prišli do petmetrske stopnje, kjer je najlažje iti dol na dilferja, ker si pasu za ožinami ne moreš dati gor, s pasom pa si nihče ne želi skozi 20 metrov ožin. Na dnu stopnje je bila spet nova, sicer kratka ožina, spet stopnja in spet ožina, iz katere baje piha in je trenutno glavno nadaljevanje v jami. Naj se konkretno odpre ali pa naj se konkretno že zapre. Ožina se nahaja na -357, po dnu rova teče manjši potoček. Višje gor v DDD kraku se je tudi končno preverilo Igno-

rirano brezno. Čeprav se je res povežalo v znane dele, nobeno brezno ne sme biti ignorirano, četudi nam ostri jamarski pogled pravi, da ne bo šlo nikamor.

Raziskovalo se je tudi na drugi strani jame, v Skritem rovu se je odcepil še en daljši rov v smeri proti Poljani. Tik pred planino se je končal, tako kot vsi ostali deli jame v tistih koncih, s podomrom. Očitno je planina res taka ovira, da nas ne bo spustila na drugo stran, kjer je tudi precej globokih jam. Pogledalo se je še nekaj stranskih rofov in brezen tam okoli in brez kakega večjega uspeha počasi začelo razopremljati ta del jame vse do dvorane Moreie. Nikoli ne bom pozabil, kako sem si pri razopremljanju navzdol in vlečenju vrvi z vrvjo skoraj vrgel skalo v fris. Razopremila se je tudi povezava z Grvnom, pozneje pa tudi od dvorane Moreie naprej vse do dna vhodnega brezna.

V Rajži je tudi marsikateri tečajnik prvič občutil čar visokogorskih jam. Večini so se pri spustu v ogromnem vhodnem

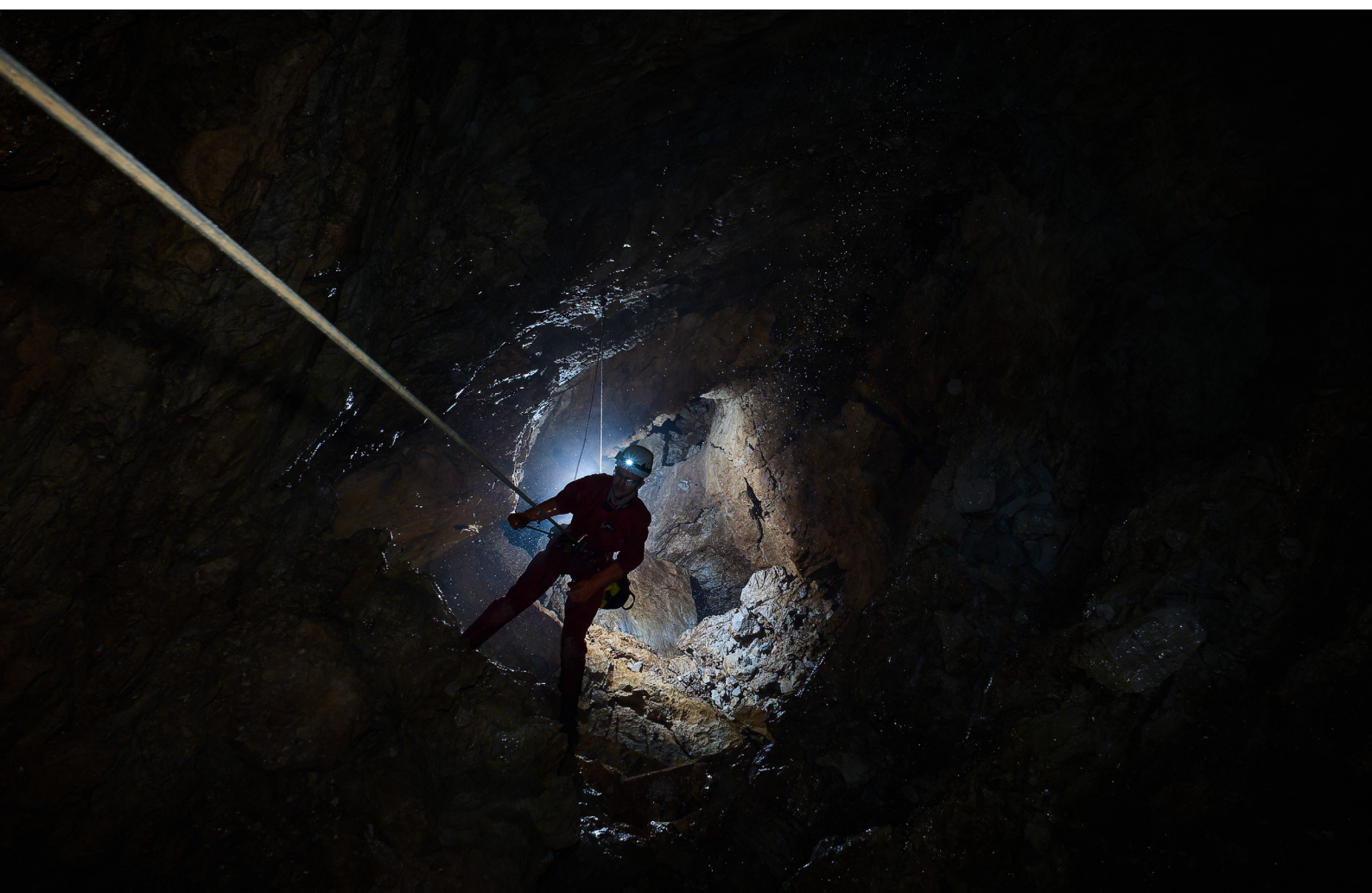

Foto: Jakob Majdič

breznu šibila kolena, tam so nekateri tudi spoznali žvižg letečega kamna ter opremljanje »na matičarja« (dolga prečka vstran na eno pritrdišče). Vsi so ven prišli srečni in še danes veselo hodijo po jamah.

Največje presenečenje je sledilo kmalu za odcepom na dnu vhodnega brezna v smeri južnega kraka, tam se je odcepilo brezno, za katerega smo mislili, da se poveže v že znano brezno, a se je na naše presenečenje nadaljevalo povsem v drugo smer. Tako smo raziskali brezna s krajšimi izravnjavami in pristali kar sto metrov nižje od odcepa, kjer smo začeli. Pristali pa smo v že znane dele jame oz. znane dele druge jame! Naredili smo drugo povezavo s sosednjim Grvnom, pristali smo v dvorani French free, kamor pride tudi prva povezava iz Rajže. Tam smo našli tudi zanimivo najdbo, plastično škatlo z veliko plastičnega traku. Moram reči, da sem po raznih jamah tukaj naokoli že našel kar veliko opreme iz časov začetka raziskovanja na Poljani

in da se je standard nošenja opreme ven močno zvišal. Novoodkrita brezna pa smo potem tudi razopremili do križišča na dnu vhodnega brezna.

V vhodnem breznu smo tudi doživeli hladen tuš, dobesedno. Naivno smo se odpravili enkrat konec aprila v času velike noči, v mislih, da je sicer lahko moker, ampak precej manj. Takrat je bila tudi izvedena kratka fotografska akcija. Zanimiva je bila pot domov, z Jakobom starejšim sva šla nazaj nekoliko prej kot ostali, vendar nisva imela avta in sva kar vzela pot pod noge. Spust s planine po klasični poti do izhodišča ter potem naprej čez drn in strn bolj kot ne naravnost dol, pri čemer sva kot oviro doživela le eno steno, na najino srečo sva jo premagala po neki kozji stezici, izklesani vanjo. V dolini sva pristala točno na ulici, kjer živi Mirko. Spust je trajal manj kot uro in pol. Nadaljevala sva proti železniški postaji v Bohinjski Bistrici. Na poti sva srečala starejši par, ki sta bila navdušena, da sta videla dva mlada fanta z veliki-

mi nahrbtniki. Gospod je vedel za jame okoli Poljane, некоč nam je tudi povedal za eno jamo okoli Lisca, ki smo jo pred leti že raziskali (Jama nad Liscem). Enkrat nam je preko maila potarnal, da je v zapisniku napačno napisano, kdo je prvopristopnik in da bi morali navesti njega. Še dobro, da se nama je mudilo in da nisem izdal, da sem zapisnik napisal prav jaz. Vlak sva pravočasno ujela, vikend dijaška/študentska vozovnica naju je stala vsakega manj kot dva evra. Brez večjih zamud sva prišla do Medvod oziroma Ljubljane. Super doživetje, razen žuljev, ki so žulili še nekaj dni.

Kot sem že omenil, je glavno nadaljevanje ožina na dnu DDD kraka na -357. Ostala nadaljevanja so morda še kakšna okna v vhodnem breznu. Sicer pa je Rajža globoka 357 metrov in prispeva 2540 metrov dolžine v 13,4 kilometra dolg sistem Grvn-Rajža-4P. ■

V GLOBINAH POLJANE, KO SE POVEŽE 4P Z GRVNOM

Anže Tesovnik

Junija 2024 smo podaljšali vikend ob dnevu državnosti izkoristili za kratko jamarsko odpravo na planino Poljana. Predpraznični vikend je nanizal kar štiri akcije v štiri različne jame, zato je bilo vzdušje že od samega začetka polno pričakovanj. V petek pozno popoldne smo se odpravili proti pastirskemu stanu, kjer se je zbrala družina jamarskih zanesenjakov: Marinko, Diba, Jure, Vid, Pero, Špela in jaz, opremo sta pomagala

nositi tudi Neža P. A. in Matic L. Prvi večer je minil v prijetnem druženju in ob načrtovanju naslednjega dne.

Naslednje jutro, v soboto, 22. junija, smo se Marinko, Pero in jaz po zajtrku odpravili na prvo mini ekspedicijo proti jami 4P. Nekoliko za nami so Špela, Vid in Diba krenili proti Grvnu na dvodnevno akcijo. Poletna vročina je že zgodaj pokazala zobe, zato se pri vходу nismo predolgo obotavljali. Hitro smo vstopi-

li skozi začetno ozko, šodrasto vhodno ožino in se umaknili v prijetnejši hlad. Ker sem bil v tej jami prvič, smo med hojo do vhoda razčistili tudi zmedo glede imena. Da ne bo pomote za nepoznavalce, 4P je na Poljani, in ne gre za P4 na Kaninu. Sledil je spust po breznih in prehod skozi približno 300 metrov dolg meander, po katerem smo dosegli brezno, ki se na globini okoli 365 metrov skozi okno odcepi v nov krak. Ta se pri

Fosilni ostanki polžev še čakajo na geološko strujo DZRJL podmladka. Foto: Peter Mašič

Pozdrav ekipi Grvn. Foto: Peter Mašič